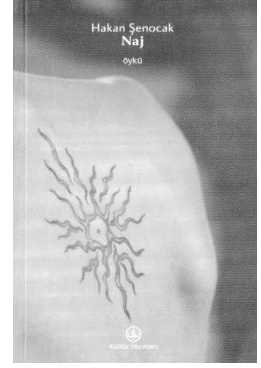

1980'den Günümüze Türkçe Yazılmış Beğenilen 10 Öykü

Naj'ın Serüveni

Hakan Şenocak

Aşıktım. Terk edilmişim. Başboşum. Ümitsizdim. Tutunacak hiçbir şey yoktu. Mevcut olandan kaçmak için askere gitmeye karar vermişim. Bu, beni iyice bitirmişti. Döndüğümde artık yıkılana kadar içme ustası olmuşum. Hayattan hiçbir beklentim kalmamıştı. Her şey dibe vurmuştu. Tek çare kalmıştı, kalabilmek için: Hayal kurmak.

Ben de oturup kurdum.

Hayal kurmak için bile gerçekliğe gereksinim var. İnsana, eşyaya, zamana.

O sıralarda iki yüz yıllık Osmanlı mühründen yapılmış bir yüzük hediye edilmişti. Sol elim, yüzük parmağıma takmışım, ama ilgisizdim. Sarhoşken sağ elimin baş ve işaretparmağı arasına alıp döndürerek oynuyordum onunla; tespih çeker gibi. Bazen bakıyordum; üzerinde Osmanlıca bir şeyler yazıyordu, anlamıyordum.

O sıralarda Ankara'da yaşıyordum; daha çok Sakarya Caddesi'nde, Büyük Express birahanesinde. Garson Celil'le, Güngör'le akraba gibi olmuşuk. Sonraları Ramazan da katılmıştı aralarına. Haftada bir arkadaşlarla Express'te buluşup biraları deviriyorduk.

Aynı sıralarda bir gün şair arkadaşım İbrahim Baştuğ geldi Express'e. Tesadüf müydü yoksa sözleşmiş miydik, hatırlamıyorum. Oturduk bira içiyoruz. Birden İbrahim'in Osmanlıca bildiğini hatırladım. Yüzüğü çıkarıp uzattım.

“Ne diyor?”

İbrahim yüzüğü ince bir saatçi edasıyla aldı, evirdi çevirdi, yüzüne yaklaştırıp uzaklaştırdı, yakından göremediğini uzaktan, uzaktan göremediğini yakından okuya okuya yazıyı çözdü. O gün tam olarak tarihi de söylemişti, ama aradan geçen onca yıldan sonra, şimdi hatırlayamıyorum. Yaklaşık iki yüz yıl öncesinin tarihi kazanmıştı yüzüğün göğsüne ve bir de isim: Attar Ömer Muharrem.

Attar'ın bugünkü aktar olduğunu biliyorduk. Ve daha fazla deşmeyip konuyu unuttuk.

Unutmamışım. Kaç yüz kez baktım acaba yüzüğün göğsünde yazılı olana. Sonra bir gün bir kâğıda bir kurşun kalemle karaladım:

“Attar Ömer Muharrem'in yüzüğünü o uğursuz günden iki yüz yıl sonra Marmara Denizi'nde, Avşa Adası açıklarında bir sığılıkta buldular. Naj'ın küçük balıklar, su ve zaman tarafından tüketilmiş yumuşak dokusundan geriye kalan pırlıl pırlıl kemikleri hâlâ öylesine bir dokunulmamışlıkla duruyordu ki, onu bulan Üsküdarlı genç balıkçı, ‘Burada bir kadın yatıyor!’ diye bağırmişti.”

Zor bir hikâyeye başladığımı hissediyordum. Hayatımda ilk kez duyduğum bir sözcükle karşı karşıyaydım: Naj. Bilinçaltımın sarıp sarmalayıp kâğıdıma fırlattığı Naj. Hangi dile ait olabileceğine dair bile hiçbir fikrimin olmadığı Naj. Hayırlısı bakalım.

Ömer hakkında ise bilgiye sahip sayılırdım; iki yüz yıl önce, Osmanlı'da yaşamış bir aktar. Bu kadar.

Tek bir satır bile ekleyemeden aradan aylar geçti. Sonra yavaş yavaş bir şeyler belirmeye başladı. Naj'ın güzeller güzeli bir kadın olduğunu hissettim. Ömer'in ona duyduğu aşkı.

Derken derken, Ankara'yı gerilerde bırakıp Amerika'ya, ağabeyimin yanına gittim. Benzinliklerde benzin doldurdum. Benzin kokusundan yalnızca bedenimin değil, özellikle ruhumun zehirlenmeye başladığını görünce, yedi aydan sonra çekip memlekete döndüm. Memleket ne demek, iyice anlamıştım; kendi bahçende yetiştirdiğin kırmızı, kokulu, zayıf domateslerle, çarşıdan aldığın eşşek irisi hormonlu domatesler arasındaki farkı fark. Eve, annemin yanına dönünce içim ısınmıştı sanki. Neşem yerine gelmişti. Aşk acısı azalmıştı. Tümüyle geçmesi için bir on yıl daha gerektiğini o sırada bilmiyordum.

Naj'ı yazmaya devam ettim. Yazdıkça yazasım geldi, ama Ankara da dar gelmeye başlamıştı bu arada. Anneme, “Ben İstanbul'a gidiyorum” dedim.

Annem kökten İstanbullu. Bütün soy sop akraba hâlâ İstanbul'da. “Sen gidersen, ben de durmam burada” dedi. Ufak bir evimiz vardı Batıkent'te, sattı savdı, Üsküdar, Çiçekçi'de yine ufak bir daire satın aldı. Taşındık.

İstanbul'da sanki nefesim açıldı. Nasıl yazıyorum! Taşınalı iki yıl bile olmadan Naj'ı bitirdiğim gibi, başka da bir sürü öykü yazmıştım. Vakti zamanında Ankara'da başladığım tüm öyküler İstanbul'da birkaç yıl içinde bitivermişti.

Bitirebildiğim her öykü ömrümü biraz uzatmış gibi gelir bana. En ümitsiz kaldığım sıralarda bile kendimi iyi hissedirim. İstanbul'da yeni bir hayat kurmayı başardığımı hissediyordum. Yazıyor ediyor, ama hiçbir yerde yayımlatmıyordum. Bir tek eski arkadaşım, ilk kitaplarımızla ödüldeşim Ahmet Yıldız'ın çıkardığı *Edebiyat ve Eleştiri* dergisine öykü veriyordum arada

bir. Naj'ı da ilk kez orada yayımlattım. Aynı sıralarda *Milliyet Sanat* “En Son Yapıtları” başlığı altında, sanırım Temmuz ayında beş-on tane öykü yayımlıyordu. Benden de öykü istediklerinde “Naj var ama yayımlandı” demiştim. İstediler, gönderdim gitti. O bir ‘baht dönüşü’ oldu benim için. Çevremdeki herkes Naj'dan söz ediyor, beni kutluyordu. Şaşkınlıktan şaşkınlığa sürükleniyordum; ama daha önemlisi, yazma isteğim güçleniyordu. Sonra bu dönem de geçip gitti.

Bir gün, yine tadım tuzum yok, kerterizim kayıp, ne yapacağımı bilemez hallerde sokaklarda geziniyorum, ne yapsam ne etsem de hayatta kalsam derken, “Sabahattin Ali Öykü Yarışması” çalındı kulağıma. Burada söyleyeyim: Hep Sait Faik'ten söz ederler; benim gençliğim Sabahattin Ali'yi özümseyerek geçmiştir. En sevdiğim öykücüdür. Sait Faik'i ise nedense hiç o kadar yakın hissetmedim kendime. Neyse.

Öykülerimi bir araya getirdim, fotokopi filan, kaç nüshaydı unuttum, ciltletip Sabahattin Ali Öykü Yarışması'na gönderdim. Aradan ne kadar zaman geçti bilmiyorum, biri telefon mu etti, yoksa gazetede mi okudum, Naj adlı dosya başarı ödülü kazandı haberi geldi bir yerden. Ödüller iki birincilik, iki başarı, bir de mansiyondu galiba. Özcan Karabulut ve ben başarı ödülünü paylaşmışız.

Ödül törenine katılmak için Güre'ye gittik. Özcan'la orada buluştuk, sohbetimizi ettik, rakımızı içtik. O sırada canımızı sıkan bir şey işittik Feridun Andaç'tan. Dedi ki:

“Ödüller verilmişti. Siz ikiniz birinci seçilmiştiniz. Şu an birinci ilan edilenler de başarı ödülü almıştı. Ama döndük geldik ki yerler değiştirilmiş. Hiç anlamadık, nasıl böyle oldu.”

Özcan da, ben de susarak karşıladık durumu. Susmayı da ne yapacaksın, ödüller böyle bir çark üzerinde dönüyor belli ki. Her yıl aynı şey olmuyor mu? Bir bakıyorsun, jüriden birisi genç bir yazarla hasbîhâl ediyor. Sonra bakıyorsun, o yıl o ödül o genç yazarın. Pis iş yani. Geçelim.

Ödülü aldık, ama dosya nerede yayımlanacak? Hiç hevesim de yok yayımlatmak için. *Milliyet Sanat*'ta Naj'ı okuyan bir yayıncı dosyamı yayımlamak için teklif getirdi o sırada. Ama şartı var: Parasını ben vereceğim. Ne parası! Beş kuruşum yok benim. Yayımlatmayı düşünmüyorum deyip konuyu kapattım. İyi iş hani, yazmak için yıllarca yırtın, parasını kendin ver, yayımlat, yayınevi para kazansın sırtından. Al bir pis iş daha!

O sırada belimde bir eklem kaydı. Öyle yıldız kayması gibi bir iş değil; fena yakıyor insanın canını. Aylarca doğru düzgün yürüyemedim. Uzun zaman da yatağa mahkûm oldum. O sırada çok yakın arkadaşım Marina ziyarettime geldi. Güldük gülüştük sohbet ettik filan derken, Marina öykü dosyamı Can Yayınları'na götürmek istediğini söyledi. İçimin sıkıldığını hatırlıyorum. Daha önce dosyamı Can Yayınları'na gönderdiğimi, Özdemir İnce'nin yayımlanmaya değer bulmadığını bildiren bir mektup aldığımı söyledim.

Can'ın yayın yönetmeni değişmiş meğer. Özdemir Ince'nin dosyaları okumadan kaldırıp attığını duymuşluğum var. Olabilir mi, olabilir. Yeni yayın yönetmeni Ilknur Özdemir'in gençleri değerlendirdiği, tarafsızlığı falan filan anlatılıyor. Olabilir mi, olabilir. Can da en gözde yayınevi o sıralar. Yine de içim sıkılıyor. Buna rağmen “Peki Marina” dedim, dosyayı verdim.

Ertesi gün cuma. Yanıt bir yıl sonra filan gelir diye bekliyorum. Pazar günü telefon çaldı, annem açtı.

“Can Yayınları Genel Yayın Yönetmeni Ilknur Özdemir arıyor.”

Ben salondaki yer yatağındayım. Annem telsiz telefonu getirdi yanıma. Belime kadar doğrulup “Efendim?” dedim.

Ilknur Hanım, dosyamı cuma günü aldığını, ilk öyküye biraz göz attıktan sonra dosyayı eve götürüp hemen okuduğunu, benimle tanışmak istediğini söylüyor. Seviniyorum, ama şaşkınlığım da. Hem ayağa kalkacak durumda hiç değilim.

“Şu aralar ayağa kalkamıyorum. En az on beş gün de kalkmam.”

Bir süre sessiz kaldığını hatırlıyorum Ilknur Hanım'ın. Sonra “Peki, yürüyebildiğiniz zaman gelin öyleyse” dedi.

Ne on beş günü! Bir hafta bile olmadan ayaktaydım. Zor yürüyordum, ama o halde bile Can'a koşa koşa gittim.

Bana ilk kez Ilknur Hanım sordu, “Naj ne demek?” diye. İlk kez bu yanıtı ona verdim: “Bilmiyorum.” Sonra yüzlerce kez soruldu, ama yanıt hep aynı kaldı.

Uzatmayayım. Ilknur Hanım dosyamı yayımlamak istediklerini söyledi. Dilimin ucuna geldi, Özdemir Ince filan diyeceğim, demedim. Ne olur ne olmaz, tanıdık eş dost yok diye zaten görmezden geliniyorsun, bir de yayımlanma kararı verilmiş dosyanın kaderiyle oynama dedim kendi kendime. İyi de etmişim. Naj yayımlandıktan kim bilir kaç yıl sonra Erdal Öz, bir gün “Ya Hakan, sen Naj'ı bize daha önce de vermişsin?” dedi.

“Vermiştim” dedim.

“Özdemir zamanında değil mi?”

“Evet.”

Suratı buruştu, başka bir şey söylemedi.

Naj yayımlandığında bir derginin yaptığı ankette yılın en sevilen üç öykü kitabından biri olarak adının geçtiği söylendi bana. Şimdi de 1980 sonrası öykücülüğümüzde, yani son yirmi beş yıldır yayımlanan öyküler içinde en sevilen ilk ona girmiş. Sevinmeyip de ne yapacaksın? İnsanın yazası geliyor.

Sağlıcakla.